

อันตรายของการคลอดก่อนกำหนด

ทารกคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อน หรืออายุครรภ์เท่ากับ ๓๗ สัปดาห์เป็นทารกที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรค และการเสียชีวิต เนื่องจากอวัยวะระบบต่างๆ ยังทำงานได้ไม่สมบูรณ์ ทารกยิ่งคลอดก่อนกำหนดเร็วก็ยิ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการทำงานของอวัยวะในระบบต่างๆ มากขึ้นเท่านั้น จากสถิติพบว่า อัตราการเกิดของเด็กไทยในปัจจุบันประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ คน ต่อปี มีอัตราการเกิดของเด็กคลอดก่อนกำหนดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๘ - ๑๐ ต่อปี ส่งผลให้อวัยวะของทารกพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ด้วยเหตุนี้ทารกคลอดก่อนกำหนดจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากแพทย์ และพยาบาลที่มีความชำนาญเฉพาะทาง

เพื่อช่วยให้ทารกรอดชีวิต และมีความพิการหลงเหลือน้อยที่สุดสาเหตุการคลอดก่อนกำหนดมีได้หลายปัจจัย เช่น

- **ปัจจัยจากแม่** อาจมาจากการทำงานหนัก พักผ่อนไม่เพียงพอ มีความเครียด มีโรคประจำตัว เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ หรือมีภาวะติดเชื้อขณะตั้งครรภ์ ติดเชื้อในช่องคลอดทางเดินปัสสาวะ หรือแม่มีภาวะน้ำเดินก็จะเป็นการกระตุ้นทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนดได้
- **ปัจจัยของลูก** เด็กในครรภ์มีความผิดปกติตั้งแต่แรกเกิด เช่น โรคทางพันธุกรรม มีภาวะรกเสื่อม เด็กเติบโตไม่ได้จึงกระตุ้นให้มีการคลอด นอกจากนี้ ยังมีทารกแฝดบางรายที่อาจมีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนดได้เช่นกัน

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทารกคลอดก่อนกำหนด

ปัญหาของทารกที่คลอดก่อนกำหนดมีมากมาย เช่น มีน้ำหนักตัวน้อย การทำงานของปอดไม่สมบูรณ์ทำให้มีปัญหาการหายใจที่ผิดปกติตามมา มีภาวะเลือดออกในสมอง ส่งผลต่อระบบสมองที่อาจมีความพิการเกิดการติดเชื้อมาได้ง่าย ภาวะลำไส้อักเสบ

ภาวะหายใจลำบากจากการขาดสารลดแรงตึงผิวเป็นปัญหาของระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อยในทารกคลอดก่อนกำหนด ยิ่งอายุครรภ์น้อยโอกาสเกิดยิ่งมากขึ้น สารลดแรงตึงผิว (Surfactant) เป็นตัวพองทำให้ถุงลมในปอดไม่แฟบเมื่อหายใจออก และเกิดการแลกเปลี่ยนก๊าซได้ปกติ แต่สำหรับทารกที่คลอดก่อนกำหนด จะยังไม่สามารถสร้างสารลดแรงตึงผิวได้เพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนก๊าซได้ เกิดการขาดออกซิเจน และแสดงอาการหายใจลำบาก โดยเด็กจะหายใจเร็ว ออกนุ้ม จมูกบาน ตัวเขียว และส่งผลต่อระบบอื่นในร่างกายตามมาได้ นอกจากนี้การคลอดก่อนกำหนดจะส่งผลต่อระบบต่างๆ ในร่างกายของเด็ก ที่พบบ่อยมี ดังนี้

- น้ำหนักตัวน้อยกว่าเกณฑ์
- ปัญหาการติดเชื้อ เพราะระบบภูมิคุ้มกันอาจจะยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ อีกทั้งผิวหนังจะบางมากทำให้เชื้อโรคแทรกตัวเข้าในผิวหนังได้ง่าย จึงมีโอกาสติดเชื้อได้ง่าย
- ปัญหาระบบลำไส้ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ เมื่อออกซิเจนไปเลี้ยงไม่พอลำไส้ก็ขาดเลือด และมีโอกาสเกิดลำไส้อักเสบ หรือลำไส้เน่าตามมา
- ปัญหาระบบหัวใจ และหลอดเลือด มีโอกาสตรวจพบเส้นเลือดหัวใจเกินได้มากกว่าทารกที่คลอดครบตามกำหนด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดภาวะหัวใจวายตามมาได้
- ปัญหาการมองเห็นในทารกคลอดก่อนกำหนด มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะจอประสาทตาผิดปกติสูงกว่าทารกที่คลอดครบตามกำหนด จากการเจริญเติบโตที่ไม่สมบูรณ์ของจอประสาทตา จึงควรตรวจจอประสาทตากับจักษุแพทย์เป็นระยะหลังคลอด
- พัฒนาการช้า บางรายมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กที่คลอดครบตามกำหนด ซึ่งต้องได้รับการประเมินและกระตุ้นพัฒนาการหลังคลอดเป็นระยะ

การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

เมื่อสูตินรีแพทย์เห็นแล้วว่าไม่สามารถจะหยุด ยับยั้งให้เด็กคลอดภายในกำหนดได้ แพทย์จะฉีดยาให้กับมารดาเพื่อกระตุ้นการทำงานของปอดให้กับทารกในครรภ์ และวางแผนการรักษา ร่วมกับ ทีมกุมารแพทย์ หลังคลอดกุมารแพทย์จะทำการตรวจร่างกาย และประเมินอาการของทารก ในกรณีที่ทารกมี ภาวะหายใจลำบากจากการขาดสารลดแรงตึงผิว แพทย์จะพิจารณาให้สารลดแรงตึงผิวแก่ทารก เพื่อสามารถ แลกเปลี่ยนก๊าซได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ทีมแพทย์ และพยาบาลจะคอยดูแลอาการ และเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนที่ อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างใกล้ชิด จนกระทั่งทารกมีความพร้อม สามารถหายใจได้เอง ไม่หอบ น้ำหนักตัวดีขึ้น สามารถดูดกลืนเองได้ดี ออกจากตู้อบสู่อุณหภูมิตามปกติได้ ไม่มีภาวะแทรกซ้อน คุณแม่ฝึกเลี้ยงทารกจนมั่นใจ ว่าสามารถกลับไปดูแลที่บ้านได้ และมีการนัดตรวจร่างกาย ทุก ๑ - ๒ สัปดาห์ในช่วงแรก เพื่อติดตาม และ สังเกตอาการอย่างใกล้ชิด